

RYSZARD KOPYŚĆ

1. Dane osobiste:

Plutonowy podchorąży Ryszard Kopyść, 24 lata, bez zawodu, kawaler.

2. Data i okoliczności zaaresztowania:

6 lipca 1940 roku, za przynależność do Związku Walki Zbrojnej.

3. Nazwa obozu:

Bureiński Żelieznodorożnyj Łagier NKWD (amurska obłast).

4. Opis obozu, więzienia:

Teren górzysty, tajga, budynki drewniane z okrągłaków, warunki mieszkaniowe fatalne, ciasnota, brud, wszy i pluskwy.

5. Skład więźniów:

Narodowości różne: Rosjanie, Polacy, Chińczycy, Kazachy, Gruzini, Uzbegy, Kałmucy, Rumuni, Karelijczycy [?], Ukraińcy, Turkmeni.

Kategoria przestępstw: przeważają przestępstwa natury politycznej. Poziom umysłowy niekiedy dość wysoki, jednak moralny bardzo niski. Stosunki wzajemne zdecydowanie wrogie, nawet między ludźmi, których łączą wspólne myśli i idee. Jedynie Polacy stanowili tu wyjątek, wzbudzając podziw swą solidarnością.

6. Życie w obozie:

Od świtu do późnego wieczoru ciężka praca na trasie, normy bardzo wysokie, którym nie mogli z trudnością podołać nawet ludzie bardzo silni. Wynagrodzenie skąpe (od 2 do 5 rubli miesięcznie). Ubrania w złym stanie, życie kulturalne – żadne. Koleżeńskie – bardzo dobre wśród Polaków.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Sposób badania podchwyliwy, „okrążający”. Jeżeli chodzi o sprawy związane z „kontrewolucją”, prawie zawsze stosują tortury, bicie gumowymi pałkami, wbijanie szpilek pod paznokcie, zanurzanie rąk we wrzącej wodzie itp. Stosowane są metody mające na celu złamanie psychiczne i moralne aresztowanego (np. inscenizują rozstrzelanie itp.), kary zazwyczaj wysokie. Najlżejszą karą za przestępstwo polityczne jest dziesięć lat ciężkich robót. Propaganda komunistyczna prowadzona jest na bardzo szeroką skalę. Polska i jej sprawa przedstawiana była zawsze w jak najniekorzystniejszym świetle, przy równoczesnym gloryfikowaniu „dobrodrojstwa” ustroju komunistycznego.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska w obozie bardzo ograniczona. Szpitale były niekiedy prowadzone przez naszych lekarzy, jednak wysiłki ich nie dawały pożądanego rezultatu wskutek braku odpowiednich leków. Ludzie dziesiątkowani byli przez szkorbut, malarię i głód. O śmierci ich nie dowiadaliśmy się prawie nigdy. Nikt nie widział, co się z nimi stało.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodziną?

Łączność bardzo słaba ze względu chociażby na odległości. Bardzo rzadko dochodziły do nas listy z kraju.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zwolniony zostałem 24 grudnia 1941 roku. Z Dalekiego Wschodu przybyłem do Semipałatyńska w środkowym Kazachstanie. Stąd delegat armii polskiej por. Regim skierował mnie do Tatiszczewa. Nie dojechałem tam jednak. Armia przeniosła się w tym czasie na południe. Dołączyłem do transportu wojskowego w Emli i przyjechałem z nim do Dżalalabadu. Tu 28 stycznia 1942 roku wstąpiłem do armii.